

10. Садовничий А.А. Образование как фактор национальной безопасности / Садовничий А. А. // Вести Моск. ун-та. Сер. 18. Социология и политология. – 1996. – №1. – С. 3 – 10.

11. Чепелева Н.В. Становлення професійної компетентності в системі вузівської підготовки практичних психологів / Н.В. Чепелева // Психолого–педагогічна наука і суспільна ідеологія: матеріали методологічного семінару АПН України, 12 листопада 1998 р. – К.: Гнозис, 1998 – 605 с.

УДК 371.14.001.76–057.4(045)

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК УМОВА ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Вітюк І. С.

Хмельницька гуманітарно–педагогічна академія

У статті розглядаються сучасні педагогічні технології як умова підвищення педагогічної майстерності майбутніх учителів. Висвітлюється роль педагогічних технологій для майбутніх фахівців початкової школи. Розроблено та запозичено безліч майстер–класів сучасних педагогічних технологій навчання, які підвищують педагогічну майстерність учителів молодших класів. Показано найрізноманітніші класифікації сучасних педагогічних технологій, над якими працює педагогічний колектив початкової школи. Акцентовано увагу на використанні майстер–класів з метою оптимізації навчального процесу. Значна увага приділена лідерству та принципам лідерства. Показана методика формування комунікативної компетентності майбутнього лідера. Акцентовано увагу на методичних матеріалах та комп'ютерних програмах.

Ключові слова: педагогічні технології, майстер–клас, педагогічна майстерність.

СОВРЕМЕННЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МАСТЕРСТВА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

Витюк И. С.

Хмельницкая гуманитарно–педагогическая академия

В статье рассматриваются современные педагогические технологии как условие повышения педагогического мастерства будущих учителей. Освещается роль педагогических технологий для будущих специалистов начальной школы. Разработаны и заимствовано множество мастер–классов современных педагогических технологий обучения, повышают педагогическое мастерство учителей младших классов. Показаны самые классификации современных педагогических технологий, над которыми работает педагогический коллектив начальной школы. Акцентировано внимание на использовании мастер–классов с целью оптимизации учебного

процесса. Значительное внимание уделено лидерству и принципам лидерства. Раскрыты особенности применения лидерских качеств у будущих учителей. Показана методика формирования коммуникативной компетентности будущего лидера. Отмечена трансформационная игра как одна из самых перспективных составляющих педагогического процесса. Значительное внимание уделено методике повышения интереса и мотивации студентов к обучению, используется при использовании педагогической технологии «Игры профессионального ума». Акцентировано внимание на методических материалах и компьютерных программах.

Ключевые слова: педагогические технологии, мастер–класс, педагогическое мастерство.

MODERN EDUCATION TECHNOLOGY AS A CONDITION FOR ENHANCING TEACHER SKILLS FUTURE TEACHER

I. S. Vitiuk

Khmelnysky Humanitarian–Pedagogical Academy

In the article the modern educational technology as a condition for improving the pedagogical skills of teachers. Reveals the purpose of the article – to develop and review workshops on the use of modern pedagogical technologies that enhance the teaching skills of future teachers. Applying these concepts can develop and adopt many workshops of modern pedagogical technologies that could increase the pedagogical skills of primary school teachers. Reveals the role of educational technology specialists for future elementary school. Educational technology that enhance the teaching skills of future primary school teachers were engaged and developed a number of Ukrainian and Russian scientists and teachers (N. P. Guzik, A. A. Zakharenko, M. A. Balaban, F. F. Slipchenko, A. N. Tubelskyy, A. V. Khutorskoi, M. P. Shchetinin etc.). Designed and inspired by many master classes of modern pedagogical technologies that enhance the pedagogical skills of teachers of primary school. Displaying variety classification of modern educational technology, is working teaching staff of primary school. The attention is focused on the use of workshops to optimize the learning process. Much attention is given to leadership and leadership principles. The features of the application of leadership skills of the teachers. Shown method of forming communicative competence of the future leader. The noted transformational play as one of the most promising components of the educational process. Much attention is paid to the method increased interest and motivation of students to learn, which is used when using educational technology «play professional reason». The attention to teaching materials and computer programs. Thus, based on the analysis of the problem of research and synthesis of the results, we can state that the basis of pedagogical skills of primary school teachers make up modern educational technologies and master classes that can be done with future specialists elementary level. Challenges in the study area can be a clarification and disclosure of the conditions for successful interaction between future teachers through the use of modern pedagogical technologies.

Key words: educational technology, master classes, pedagogical skills.

Постановка проблеми. У вітчизняній та зарубіжній теорії й практиці виховання термін «технологія» з'явився у середині ХХ століття як запозичення із інженерно–технічної сфери, що окреслював сукупність методів, необхідних для здійснення процесу виробництва, а також як науковий опис способів певного типу і виду виробництва. Упровадження педагогічних технологій у практику освітньої системи сприяє упорядкуванню праці викладача, постановці чітких цілей і визначення шляхів досягнення, тобто управління процесом навчання. Одною з актуальних проблем сучасної педагогіки є застосування педагогічних технологій, що дозволяє рухатися до підсумкового результату за умов аналізу кожного елемента та етапу навчання. На сьогодні, педагогічні технології потрібно розглядати як систематичне й послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого процесу навчання як систему способів і досягнення цілей управління цим процесом [6, с. 200 – 211].

Саме тому проблеми, пов'язані з підготовкою майбутніх вчителів у вищих навчальних закладах, та підвищенням їх педагогічної майстерності шляхом сучасних педагогічних технологій постійно перебувають у центрі педагогічних досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останній час в педагогічний лексикон міцно увійшло поняття педагогічної технології, яким займалася велика кількість науковців (М. В. Кларін, А. Й. Капська, В. І. Євдокимов, П. І. Самойленко, С. О. Сисоєва, П. І. Підкасистий, І. Ф. Прокопенко, Д. В. Чернілевський).

Прихильниками педагогічних технологій і використання технічних засобів у навчальному процесі є такі вчені як М. Кларк, Д. Дж. Хокридж – Великобританія; К. Чедуїк, Д. Фінн – США; Т. Сікамото – Японія; Т. О. Ільїна, С. Г. Шаповаленко та С. П. Прессман – вітчизняні педагоги.

Педагогічними технологіями, які підвищують педагогічну майстерність майбутніх вчителів початкової школи займалися та розробляли ряд українських, російських вчених та педагогів (Н. П. Гузик, О. А. Захаренко, М. А. Балабан, Ф. Ф. Сліпченко, А. Н. Тубельський, А. В. Хуторський, М. П. Щетинін та ін.).

Формулювання мети статті. Мета – розробити та проаналізувати майстер–класи з використанням сучасних педагогічних технологій навчання, що підвищують педагогічну майстерність майбутніх вчителів.

З огляду на поставлену мету ми виділяємо наступні завдання:

1. Розкрити сутність сучасних педагогічних технологій.
2. Розробити майстер–класи, що підвищать педагогічну майстерність майбутніх учителів.
3. Виявити перспективи подальших розвідок в даній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні поняття «педагогічна технологія» у психолого–педагогічній літературі вживається у різних аспектах: як напрям у дидактиці; технологічно розроблена навчаюча система; система методів і прийомів викладання; як модернізація

дидактичної системи на основі вивчення і дослідження елементів, що її утворюють тощо.

Немає однакості серед дослідників і у підходах до визначення самого поняття «педагогічна технологія». За визначенням ЮНЕСКО – це, в загальному розумінні, системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання і засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти. Технології навчання також часто трактують як галузь застосування системи наукових принципів до програмування процесу навчання й використання їх у навчальній практиці з орієнтацією на детальні цілі навчання, які припускають їх оцінювання [2, с. 237].

Керуючись цими поняттями можна розробити та запозичити безліч майстер–класів сучасних педагогічних технологій навчання, які б могли підвищити педагогічну майстерність учителів молодших класів.

Один з таких майстер–класів – «Лідерство в XXI столітті», яке відіграє важливу роль у формуванні позитивного «я». У майстер–класі наведені принципи та методи формування сучасного харизматичного лідера, представлені парадокси і секрети успішного лідера у запитаннях та відповідях [1, с. 42 – 47]:

1. Персоніфікації процесу виховання лідерських якостей – процес виховання орієнтується на конкретну особистість з її потребами, інтересами, ціннісними орієнтаціями, почуттями й настроями. Умовами реалізації цього принципу є: вивчення потреб, інтересів і здатностей кожної конкретної особи–лідера; виявлення позитивних якостей; створення сприятливого емоційного тла суб'єктної взаємодії школярів та вчителя.

2. Принцип біпарності – поєднання педагогічного впливу й власної активності. Умовами реалізації цього принципу є готовність педагогів приймати дитину–лідера як суб'єкт взаємин і взаємодії та значимість педагогів для дітей–лідерів.

3. Принцип опосередкованих впливів у процесі виховання лідерських якостей. Умови реалізації принципу опосередкованих впливів у процесі виховання лідерських якостей: власний вибір позиції лідера; формування активної життєвої позиції; створення «поля лідерства».

4. Принцип включення особи у соціальні особистісно–значущі відносини.

5. Принцип самореалізації в позиції лідера.

6. Принцип диференційованого підходу.

7. Принцип орієнтації на життєвий досвід.

Заняття проходить під девізом: «Лідер, що зробив себе сам, завжди ефективніший, ніж лідер від природи».

Наступним майстер–класом, є «Методика формування комунікативної компетентності майбутнього лідера–управлінця». На ньому потрібно ознайомитись з правилами програмування спілкування, з'ясувати роль емоційного інтелекту, подолати драми у спілкуванні, оволодіти техніками постановки всіх видів питань, регуляції емоційної напруги, відшліфувати

техніку малої розмови, ознайомитися з правилами спілкування зі студентами, майбутніми вчителями різних психологічних типів. Це дозволить ефективно управляти процесом спілкування у професійній діяльності [5, с. 14 – 17].

Ще один майстер–клас, який ми розробили – це «Формування навичок конструктивної конфліктної взаємодії у навчально–виховному процесі вищих навчальних закладах». Його метою є отримання знань щодо конфліктогенів педагогічного процесу, стратегій конфліктної взаємодії, деструктивних педагогічних стилів, що провокують конфліктні ситуації. На майстер–класі розглядаються основи попередження педагогічних конфліктів.

Слухачі майстер–класу отримають навички використання методу картографії конфлікту; технік ефективного спілкування у конфлікті; правил конструктивної критики.

Цікавим та найновішим є майстер–клас «Сторітеллінг в педагогічній практиці: розвиток комунікаційного потенціалу». У процесі навчання у вищому навчальному закладі важливо цілеспрямовано формувати у майбутнього професіонала не лише технічну, але й соціальну компетентність. Важливими соціальними вміннями будь–якого професіонала є: адекватне подання себе як професіонала, ефективність у діловій взаємодії, вміння конструктивно вирішувати протиріччя у професійному спілкуванні [4, с. 20–30].

Особливістю майстер–класу є розгляд методу Rorys–story cubes для розвитку вміння майбутнього вчителя вільно викладати думки у заданому напрямі з точки зору риторики, а також психологічних закономірностей процесу самоподання особистості.

Невід’ємною складовою у підвищенні педагогічної майстерності майбутніх учителів є майстер–клас «Трансформаційна коучингова метафорична гра – Ікігай», яка направлена на усвідомлення майбутнім фахівцем факторів, що суттєво впливають на успішність його професійного просування, усвідомлювання власної кар’єрної стратегії.

На початку гри учасникам пропонують сформулювати мету професійного зростання. Гра розгортається на загальному ігровому полі. Вхід у гру – через формулювання мети. Учасники рухаються по полю до мети в центрі поля. Під час руху ведучий пропонує учасникам відповідні номеру просування картки «шанси–плата–труднощі», за які учасники борються. У грі можуть бути «послання» – висловлювання про стратегії життя, діяльності, спілкування, та метафоричні «послання» – картки метафоричних карт з малюнками [3, с. 8 – 12].

Методика підвищення інтересу та мотивації студентів до навчання відбувається під час використання педагогічної технології «Ігри професійного розуму». Матеріали цього майстер–класу засновані на досвіді різних педагогічних університетів України та світу. Відмінною особливістю пропонованих методик є широке використання активних методів навчання. Ці методики припускають колективну участь майбутніх вчителів у процесі навчання або тестування, які проводяться у вигляді професійних ігор. Органічне поєднання професійної підготовки та азарту гри дозволяє

підвищити інтерес до навчального процесу, зробити його більш привабливим та ефективним. Активні методи навчання реалізовані у вигляді спеціальних методичних матеріалів або комп'ютерних програм, деякі з них захищені авторськими правами [7, с. 39–40].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, на підставі аналізу проблеми дослідження та узагальнення його результатів, можемо стверджувати, що основу педагогічної майстерності майбутніх учителів початкової школи складають сучасні педагогічні технології та майстер–класи, які можна проводити з майбутніми фахівцями початкової ланки. Проте, ця стаття не охопила усіх проблем, пов'язаних з недосконалістю освітньої системи в сфері педагогічних технологій. Перспективою подальшого пошуку у напрямку дослідження може стати з'ясування та розкриття умов успішної взаємодії майбутнього вчителя та викладача за допомогою використання сучасних педагогічних технологій навчання.

Список використаних джерел

1. Адамчук В. Сучасні педагогічні технології навчання / В. Адамчук, А. Дубенчук // Школа. – 2013. – № 5. – С. 42 – 47.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : практикум: навч. посіб. / І. М. Дичківська. – Київ : Слово, 2013. – 447 с.
3. Надолінська Т. Ігрові педагогічні технології в професійній діяльності педагога– музиканта / Тетяна Надолінська // Мистецтво та освіта. – 2014. – № 1. – С. 8 – 12.
4. Нечипорук Л. І. Особистісно–орієнтовані педагогічні технології в навчально–виховному процесі вищих навчальних закладів / Л. І. Нечипорук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закл. освіти : зб. наук. праць / Рівнен. держ. гуманітар. ун–т. – Рівне : РДГУ, 2012. – Вип. 5. – С. 20 – 30.
5. Рижкова М. С. Педагогічні технології : історичний аспект / М. С. Рижкова, Л. Р. Хасанова // Наук. скарбниця освіти Донеччини. – 2013. – № 1. – С. 14 – 17.
6. Сембрат А. Л. Методичні засади використання сучасних педагогічних технологій у вищій школі / А. Л. Сембрат, Ю. М. Багно. – Луганськ : Вид–во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2012. – № 22. – Ч. 3. – С. 200 – 211.
7. Страцинська В. Інноваційні педагогічні технології у підготовці висококваліфікованих робітників / В. Страцинська // Профтехосвіта. – 2013. – № 4. – С. 39 – 40.